

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-11-14
Besvaras senast
2025-11-28

Till försvarsminister Pål Jonson (M)

2025/26:158 Risker för svenska soldater vid eventuella insatser i Ukraina

Under början av 1990-talet finns en rad uttalanden som garanterar att NATO inte ska utvidgas österut från bland annat den västtyska utrikesministern Hans-Dietrich Genscher, den amerikanska utrikesministern James Baker, den tyska förbundskanslern Helmut Kohl och den brittiska premiärministern John Major.

Med dessa säkerhetsgarantier accepterades Tysklands återföreande. Ukraina och övriga öststater skulle stå utanför Nato och utgöra en neutral zon mellan öst och väst. Trots dessa garantier från väst har Ryssland accepterat en utvidgning av Nato, men sedan 2007 har man tydligt markerat att landet aldrig kommer att acceptera att också Ukraina och Georgien införlivas i Nato.

Den naturliga förklaringen till detta ser man på en kartbild över Rysslands territoriella gränser. Om Nato tog kontroll över hela Ukraina och Georgien inklusive Krim löper Ryssland risken att få avtalet med Ukraina om att nyttja Sevastopol uppsagt, och därigenom har man inte längre tillgång till de ”varma haven” för sin flotta.

Vid en utvidgning av Nato även till Ukraina och Georgien skulle alltså Svarta havet bli ett Natoinnehav. Enligt Ryssland utgör detta ett existentiellt hot mot landet och är följaktligen oacceptabelt för Rysslands säkerhet, vilket har framgått med önskvärd tydlighet genom Georgienkriget 2008 och Ukrainakriget 2022.

Ryssland har gång efter annan motiverat sitt ställningstagande med att man inte kan acceptera Nato inpå knuten och amerikanska kärnvapen längs den 200 mil långa gränsen mellan Ukraina och Ryssland. På samma sätt skulle inte USA acceptera ryska kärnvapen längs sin gräns mot Mexiko. Enligt den ryska regimen skulle detta utgöra ett existentiellt hot mot landet. Ryssland är berett att använda kärnvapen för att så inte ska bli fallet.

Ryssland har sedan 2022 deklarerat tre mål:

- att hålla Ukraina utanför Nato, eftersom man anser att en utvidgning av Nato även till Ukraina och Georgien utgör ett existentiellt hot mot Ryssland
- att avmilitarisera Ukraina för att landets militär inte i framtiden ska kunna utgöra ett hot mot Ryssland

– att avnazifiera Ukraina.

Ryssland är nu på väg att mala ned den ukrainska krigsmakten, som har byggts upp av Nato sedan 2014. USA har insett att kriget är i stort sett förlorat och har mer eller mindre dragit sig tillbaka och verkar inte ha några planer på att förse Ukraina med omfattande vapenleveranser.

I detta svåra läge fortsätter Sverige att skicka pengar och vapen till Ukraina som förlänger lidandet och leder till att ännu fler ukrainska män dör. Sveriges militära stöd till Ukraina och DCA-avtalet, som tillåter amerikanska vapen på svenskt territorium, utgör en stark provokation mot Ryssland som utsätter Sverige för extrema risker.

I oktober 2025 godkände riksdagen dessutom en ny beslutsordning för deltagande i Natos samlade verksamhet för avskräckning och försvar. Detta innebär att riksdagen fortsatt som huvudregel fattar beslut om ramarna för svenskt deltagande men att regeringen i brådskande situationer får eget mandat att sätta in numerärt begränsade väpnade styrkor under en begränsad tid.

Denna lagändring handlar om Natos kollektiva försvar och operationer, inte specifikt om en fredsbevarande styrka i Ukraina. Regeringen kan alltså besluta om att skicka soldater till en krigszon.

Jag vill därför ställa följande frågor till försvarsminister Pål Jonson:

1. Har ministern gjort en analys av innebörden av ”brådskande situationer”, det vill säga situationer som kan föranleda regeringen att skicka soldater till Ukraina, och kan ministern i så fall redogöra för resultatet?
2. Kan det bli tal om att Sverige skickar elitförband utan förvarning till Ukraina, och om svaret är ”ja”, kan ministern upplysa om huruvida Sverige redan har skickat elitförband till Ukraina eller ej?
3. Har ministern gjort en analys av hur många svenska soldater som riskerar att förlora sina liv vid en eventuell svensk insats i Ukraina, och kan ministern i så fall redogöra för resultatet?

.....

Elsa Widding (-)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch